

ABY VO FARNOSTI
PULZOVALO **mladé srdce**

FARNOSŤ S MLADÝM SRDCOM

5 impulzov pre farnosť, ktorá túži po mladom srdci

František Koniček, Juraj Králik

Vydalo: eRko, Miletičova 7, 821 08 Bratislava

www.erko.sk

Prvé vydanie, 2023

ISBN 978-80-89516-50-6

Tlač: Daniel Koldo Kolek, Senec

Grafická úprava: Peter Minárik

Jazyková úprava: Katarína Boďová pre Vydavateľstvo Nové mesto

OBSAH

PREDSLOV 5

MLADÉ SRDCE DNES 7

CHCEME RÁST? 15

Impulz č. 1

POČÚVANIE 21

Impulz č. 2

OŽIVIŤ VIERU CEZ STRETKÁ 33

Impulz č. 3

DOBROČINY 53

Impulz č. 4

FARSKÝ TÍM 65

Impulz č. 5

VZŤAHY A OTVORENÉ SPOLOČENSTVO 85

AKO ZAČAŤ? 103

PRÍKLADY INOVÁCIÍ ZO ZAHRANIČIA 107

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA 111

PREDSLOV

Každý, kto túži vidieť, ako vo farnosti rozkvitá práca s deťmi a mládežou, stojí pred rovnakou otázkou: Ako odovzdávať radosnú zvesť mladým v tejto výrazne zmenenej a rýchlo sa meniacej dobe? Každý, kto si túto otázku kládol, natrafil už aspoň na nejaké odpovede. Menšie či väčšie, jednotlivé nápady alebo aj ucelené systémy – niektoré sú použiteľné v konkrétnom kontexte, iné si treba patrične upraviť.

Knižočka Farnosť s mladým srdcom, ktorú držíte v rukách, prináša svoj podiel na hľadaní tejto odpovede. Vidno, že odráža dlhoročnú skúsenosť jej tvorcov v práci s mládežou. Je vzácna v tom, že čerpá z dvoch druhov zdrojov. Jedným je práve tá pestrá paleta vzácných inšpirácií z celého sveta, na ktoré hľadajúci človek natrafí či už vytrvalým hľadaním, alebo vďaka náhode či odporúčeniu priateľov, ktorí v tom zdroji našli inšpiráciu pre svoju situáciu. No ešte vzácnejší je ten druhý zdroj – osobná skúsenosť tvorcov z pastoračnej práce v slovenských farnostiach, zvlášť cez samotný projekt Mladé srdce, ktorý dva roky bežal v desiatich farnostiach na Slovensku. Tým sa zbierka dobrých nápadov z celého sveta jedinečne prepája práve s naším prostredím.

No nečakajte, že táto knižka vás prevedie celým procesom obnovy práce s deťmi a mládežou vo farnosti. Že ju vezmete,

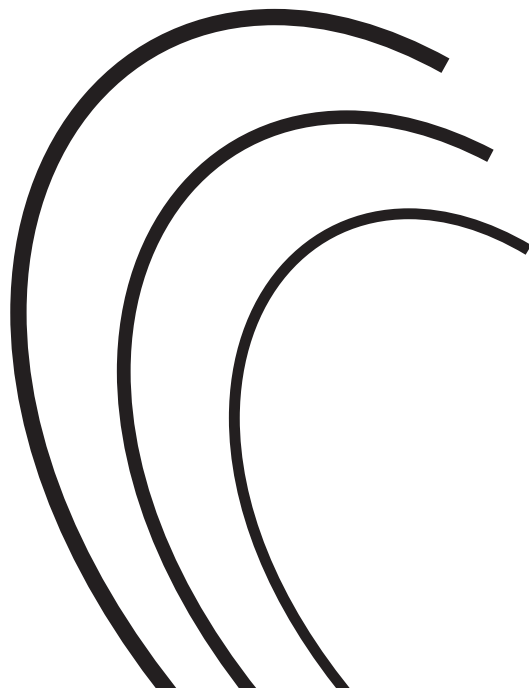
prečítate, budete postupovať krok po kroku a na konci z toho vypadne dokonalá farnosť. Keďže každá farnosť je iná a má svoje špecifické podmienky, taký návod ani nie je možné napísať. Skôr berte túto knižku ako „trhovisko“ inšpirácií a nápadov. Preto je rozdelená do „impulzov“ a nie do jednotlivých „krokov“. Treba chodiť „medzi stánkami“, obzerať sa, dačo si odskúšať a nebáť sa odložiť vec, ktorá v mojej situácii nebude fungovať. Alebo si ju, naopak, zobrať, ale prispôbiť svojim podmienkam.

Inšpirácie pritom slúžia nielen ako odpoveď na otázku, kam ďalej. Mnohé pomáhajú vôbec pomenovať kontext, v ktorom sa dnes nachádzame, a závratne sa meniace „pravidlá hry“, v ktorých žije dnešná mládež. Ak si nebudeme vedieť do hĺbky a pravdivo stanoviť diagnózu, každé predpisovanie lieku bude len hádaním.

Verím teda, že cez mnohé inšpirácie, ktoré nájdete v tomto dielku, aj vás osloví Duch Svätý, zapáli práve vaše srdce pre mladých vo vašom okolí a ukáže tie správne dvere, ktoré vás povoláva otvoriť, aby cez ne mohol On sám vstúpiť a začať konať.

ThLic. Ondrej Chrvala

MLADÉ SRDCE DNES

Životný štýl detí a mladých sa za posledných desať rokov veľmi zmenil. Vnímame ich túžby a životné očakávania, snažíme sa načúvať ich srdcu. V eRku sa nechceme na prebiehajúce zmeny a trendy len prizerať. Rozhodli sme sa niečo urobiť. Pozvali sme desať slovenských farností na dvojročnú cestu objavovania a rozvoja. Stretávali sme sa, rozprávali, nechali sa inšpirovať odborníkmi, knihami a inovatívnymi organizáciami. Projekt sme nazvali Mladé srdce. Na nasledujúcich stránkach vám ponúkame syntézu toho, čo sme sa naučili. Spoznali sme niečo nové a krásne. Dnes s obnovenou silou veríme, že detské a mládežnícke spoločenstvá môžu vdýchnuť mladosť celej farskej komunite. Starostlivosť o ne má strategický význam. Chceme pomôcť eRkárom, ale aj všetkým vzácnym ľuďom, ktorí sa venujú deťom a mladým, aby oživovali vieru mladých a tak rozpuzovali srdce svojej farnosti.

Naša aplikácia Synody o mládeži

Keď Svätý Otec František ohlásil synodu s názvom Mladí ľudia, viera a rozlišovanie povolania, v eRku to vyvolalo veľkú radosť. Aktívne sme sledovali prípravnú fázu synody a povzbudzovali sme mladých, aby svoj názor vyjadrili v dotazníku, ktorý na Slovensku koordinovala Rada pre mládež a univerzity KBS. Keď uzrel svetlo sveta záverečný dokument synody, so záujmom sme ho čítali a snažili sa jeho plody vnášať do života. Objavili sme mnohé krásne myšlienky, ktoré pozdvihujú mladých, motivujú ich k akcii a dávajú nový zmysel. Pápež František svoju víziu, že mladí ľudia sú akceleračnými zmiernikmi, zdôraznil počas Synody o mládeži aj následne v exhortácii *Christus vivit*. Mladosť je synonymom vitality. A spoločenstvá, ktoré investujú do mladých ľudí a detí, sú vitálnejšie a energickejšie.

Rozhodnutím zvolať synodu venovanú téme mládeže prekvapil pápež i samotných mladých – zrazu im niekto otcovsky načúval a pýtal sa na ich názor. A nielen to. Synoda bola zaujímavá predovšetkým pre svoj nový participatívnejší charakter a tiež hlbší odkaz. Pápež ňou pozdvihol mladého človeka, postavil ho do stredu záujmu a upriamil naňho pozornosť celej Cirkvi.

Inšpirovaní odkazom synody chceme pomôcť uviesť jej výsledky do života slovenských farností. Sme hnutie tvorené najmä mladými ľuďmi a deťmi. Sme na pulze ich súčasných potrieb i snov a chceme to využiť pri hľadaní nových prístupov a novej spolupráce pre spoločné dobro.

Metafora „mladé srdce“

Metaforu „mladého srdca“ používame na vyjadrenie toho, že kvalitnejšia formácia a väčšia angažovanosť detí a mladých ľudí vo farnosti prinesie do farnosti mladé srdce. Vďaka tomu sa môže začať proces transformácie a z farnosti sa môže stať vitálnejšie cirkevné spoločenstvo. „Mladé srdce“ však neodzrkadľuje len fyzickú mladosť, ale tiež vzletného, optimistického, dynamického ducha, pre ktorého je charakteristická otvorenosť a schopnosť adaptovať sa na meniace sa podmienky. Mladé srdce je také, ktoré nestratilo schopnosť milovať. Povzbudte sa citátmi z Františkovej exhortácie *Christus vivit*, ktoré sú základným kameňom a myšlienkovým programom projektu Mladé srdce:

„Chcem ťa povzbudiť, aby si prevzal túto úlohu, pretože viem, že ,tvoje srdce, mladé srdce, chce budovať lepší svet.“ (Christus vivit, 174)

„Znamená to, že pravá mladosť spočíva v tom, že máme srdce schopné milovať. A naopak, starnutie duše je všetko, čo nás oddeľuje od druhých.“ (Christus vivit, 13)

„Mladosť je skôr stav srdca než vek.“ (Christus vivit, 34)

eRko, projekt Mladé srdce a táto knižka

„Radostnou cestou svedectva viery kráčame spolu malí i veľkí.“ Toto motto už viac ako tridsať rokov sprevádza eRko, detskú a mládežnícku organizáciu s celoslovenskou pôsobnosťou. Začiatky jej misie siahajú do čias komunizmu, keď mladí veriaci v tajnosti rozvíjali aktivity detského laického apošto-

látu. Po zmene režimu vzniklo na základoch týchto aktivít dnešné Hnutie kresťanských spoločenstiev detí – eRko. Má približne 7000 členov a z tretiny ho tvoria mladí angažovaní ľudia. Spája ich ochota dobrovoľnícky slúžiť a viera v Boha. eRko je neodmysliteľnou súčasťou života Katolíckej cirkvi na Slovensku a hoci je postavené na dobrovoľníctve mladých, častokrát je hlavným pilierom pastorácie detí vo farnostiach, v ktorých pôsobí. Hlavnou činnosťou sú stretká – pravidelná mimoškolská práca s deťmi v malých spoločenstvách.

Organizovať stretká znamená prijať záväzok pravidelnosti a rozvíjať hlbšie vzťahy v spoločenstve. To však u dnešných mladých nie je populárne. Stáva sa, že aj celé skupiny vedúcich eRka zo dňa na deň zanechajú svoju službu. Iní mladí sa zas neodhodlajú k takémuto dobrovoľníctvu ani privoňať. Tento stav vnímame ako zásadný kultúrny posun, ktorému je nevyhnutné čeliť.

Za tridsať rokov sa v eRku vystriedalo mnoho členov – detí a mladých. Niektorí cez eRko iba „pretiekli“, iní zostávajú eRkármi aj dlhé roky po odovzdaní animátorskej štafety. Každému jednému členovi však zostáva jedinečná skúsenosť formácie. Vďaka tomu, že sme na pulze života detí a mladých, mohli sme v projekte Mladé srdce vytvoriť hodnoverný obraz, ktorý odráža túžby a názory dnešnej generácie.

To, čo držíte v rukách, je pozvánka. Knižka Farnosť s mladým srdcom je našim pozvaním k ďalšiemu spoločnému kráčaní. Je nástrojom na prehĺbenie dialógu, spolupráce a vzájomnej pomoci pri formácii detí a mladých v našich geografických šírkach. Zároveň je niečím novým aj pre nás v eRku. Víziu farnosti s mladým srdcom chceme v najbližších rokoch hlbšie rozvíjať medzi našimi členmi. Aby boli eRkári „christifideles laici“ na pulze života mladých i potrieb našich farností. Rozprávajme sa a pomáhajme si vzájomne na tejto ceste.

Tri veľké otázky mladých srdc

Často zabúdame na to, že ak sa chceme mladej generácii skutočne priblížiť, potrebujeme spoznať jej svet. Pochopiť jej pohľad, vnímať jej potreby. Pokiaľ to myslíme vážne a chceme skutočne niečo zmeniť, začnime zanechaním svojich vlastných predstáv. Mladí sa zmenili a generačné zmeny sa v súčasnosti dejú podstatne rýchlejšie ako v minulosti. Nie je zriedkavé, že dnes počujeme od 22-ročných animátorov, že vôbec nerozumejú 17-ročným. V minulosti boli životné štýly týchto skupín homogénnejšie. A nejde tu len o vekové skupiny. Rôznorodosť životných štýlov sa prejavuje aj medzi rovesníkmi. Dnešní mladí však majú aj niečo spoločné, čo predošlé generácie nemali. Nezažili napríklad život bez internetu, keďže od útleho detstva sú obklopení displejmi. Dáva im to mnohé možnosti, na základe ktorých sa mení ich bežné správanie v porovnaní s generáciami pred nimi.

Mladým ľuďom dáva život často viac otázok ako odpovedí. A aj napriek tomu sa zdá, že každý očakáva, že na to všetko prídu sami. Každý tínedžer je „chodiacim zväzkom otáznikov“. My však vieme, ako sa v tom množstve ich otázok nestratiť. Existujú totiž iba tri veľké otázky, ktoré ovplyvňujú život mladého človeka. Všetky ostatné sú od nich odvodené.

Tri veľké otázky mladého srdca sú:

1. Kto som?
2. Kam patríam?
3. Akú stopu zanechám vo svete?

Sú to tri zásadné otázky týkajúce sa identity, potreby niekam

patriť a poslania. Čím viac svetla je v každej z odpovedí na ne, tým silnejšia je osobnosť, ktorá si otázky kladie. No ak je v odpovediach veľa temnoty, vypovedá to neraz o väčšej krehkosti, fragmentovanom prežívaní a náchylnosti stať sa obeťou manipulácie. Či už sa mladý človek pozerá na svoju budúcnosť, alebo bojuje, aby zvládol dnešný deň, potrebuje nachádzať odpovede na tieto tri otázky.

Mladí patria do väčšieho Božieho príbehu. Potrebujú však starostlivých dospelých, ktorí sú vnímaví a empatickí, ochotní precvičiť si počúvanie a jemne ich nasmerovať. Objavovať v živote pravdivé odpovede znamená dosahovať svoj plný potenciál. A vôbec to nemusí byť stresujúce. Stačí, že sa nájde zrelý človek, ktorý mladého človeka chápe a je mu nablízku, keď treba.

„Je veľmi dôležité kontemplovať
mladého Ježiša, ako nám ho ukazujú
evanjeliá, pretože on bol skutočne
jeden z vás, a u neho možno rozpoznať
mnoho aspektov, typických pre mladé
srdcia.“

(Christus vivit, 31)

CHCEME RÁSTĚ?

